

Curtea Supremă de Justiție
a Republicii Moldova

Высшая Судебная Палата
Республики Молдова

MD 2009 or. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, 70
tel. (+373 22) 22 31 69

MD 2009 г. Кишинев ул. М. Когэлничану, 70
tel. (+373 22) 22 31 69

19 noiembrie 2015

4/12-22/15

Dlui Alexandru Tănase,

Președintele Curții Constituționale a RM

Stimate Domnule Președinte,

În conformitate cu art. 12¹ alin.(1) CPC, art. 24, 25 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 lit.d), 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 2 lit. b) , 16 lit.b) și 17 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție se expediază spre soluționare sesizarea cu privire la efectuarea controlului constituționalității dispozițiilor art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008 și a dispozițiilor art. 76 lit. g) din Codul muncii.

Anexă: 1.copia Hotărîrii Plenului CSJ nr.11 din 16 noiembrie 2015 (pe 1 filă);

2. sesizarea (pe 5 file);

3. dosarul civil nr. 3- 137/13.

Președintele

Curții Supreme de Justiție

Mihai Poalelungi

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	50 g
20	11 20 15

**Plenul Curții Supreme de Justiție
a Republicii Moldova**

HOTĂRÂRE

Cu privire la sesizarea Curții Constituționale pentru efectuarea controlului constituționalității dispozițiilor art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008 și a dispozițiilor art. 76 lit. g) din Codul muncii.

Conform art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, art. 24, 25 lit. d) Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 lit. d) și 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 2 lit. b), 16 lit. b) și 17 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Plenul

hotărăște:

1. Sesizarea Curții Constituționale pentru efectuarea controlului constituționalității dispozițiilor art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008 și a dispozițiilor art. 76 lit. g) din Codul muncii.

Președintele
Curții Supreme de Justiție

Mihai Poalelungi

Chișinău,
16 noiembrie 2015
nr.11

S E S I Z A R E

Cu privire la efectuarea controlului constituționalității dispozițiilor art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04.07.2008 și a dispozițiilor art. 76 lit. g) din Codul muncii.

Onorată Curte,

La 23 august 2012, Anatolie Focșa a sesizat instanța de contencios administrativ, cu cerere de chemare în judecată, împotriva Primarului și Primăriei orașului Căușeni, solicitând anularea actului administrativ, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu și compensarea prejudiciului moral.

Obiectul litigiului constituie dispoziția Primarului or. Căușeni „Cu privire la suspendarea raporturilor de muncă” nr. 03-1/124 din 21 august 2012, emisă în baza prevederilor art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, prin care a fost dispusă suspendarea raportului de muncă cu juristul Primăriei or. Căușeni, Focșa Anatolie, învinuit pe cauza penală nr. 2011180028 de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal (falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia) până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

La 12 septembrie 2012, Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat a contestat în instanța de judecată același act administrativ.

Prin încheierea din 21 septembrie 2012, pricinile au fost conexeate într-un singur proces, cauzei fiindu-i atribuit nr. 3-137/2012.

Prin încheierea din 10 aprilie 2013, la solicitarea reprezentantului Primăriei, instanța a dispus suspendarea procesului nr. 3-137/2012 până la soluționarea cauzei penale și rămânerea hotărârii judecătorești irevocabile pe cauza penală privind învinuirea lui Anatolie Focșa de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 10.02.2014, procesul penal intentat împotriva lui Focșa Anatolie, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, a fost încetat, ca urmare a intervenirii prescripției.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03.02.2015, s-a respins apelul declarat de către Anatolie Focșa și s-a menținut sentința Judecătoriei Căușeni din 10.02.2014.

La 18.03.2015, instanța a reluat examinarea procesului nr. 3-137/2012.

În ședința din 31.07.2015, reclamantul a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția

publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și a prevederilor art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003.

În motivarea cererii, reclamantul a susținut că prevederile legale evocate contravin art. 21 din Constituția Republicii Moldova, care prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Suspendarea provizorie din funcție, fiind o sancțiune, care constă în interzicerea provizorie bănuitalui, învinuitului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă în interesul serviciului public și, prin urmare, această sancțiune afectează principiul prezumției nevinovăției

Dispoziția de suspendare din funcție este o măsură intermediară, dar nu o hotărâre definitivă, prin care se soluționează cauza penală respectivă. Astfel, în opinia reclamantului, expunerea publică a angajatorului asupra vinovăției bănuitalui, învinuitului, la această fază, contravine principiului prezumției nevinovăției garantat de art. 6 alin. (2) CEDO care, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2) din Constituție, urmează a fi aplicate în direct, de către instanța de judecată.

Măsura suspendării reprezintă o sancțiune accesorie sancțiunii principale ce se stabilește prin hotărârea de condamnare definitivă și nu poate fi anterioară acesteia.

Reclamantul mai pretinde că prevederile legale, în baza cărora s-a dispus suspendarea lui din funcție, contravin și altor prevederi ale Constituției Republicii Moldova și actelor internaționale la care Republica Moldova este parte, și anume:

Articolul 43 alin. (1), care prevede că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Articolul 54 alin. (1), potrivit căruia, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prevederile art. 54 alin. (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24 din Constituție.

Articolului 47 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, care prevede că statul este obligat să ia măsuri, pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent (...).

Articolul 6 pct. 1) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, care prevede că „statele, părți la prezentul Pact, recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul, pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept. ”

Articolul 23 pct. 1) din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care

stabilește că „orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului”.

Articolul 15 alin. (1) din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, care proclamă că „orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber”.

Printre alte argumente, reclamantul mai pretinde că prevederile legale, a căror excepție de neconstituționalitate se ridică, nu întrunesc testul de proporționalitate, conform căruia „orice măsură luată trebuie să fie *adecvată* – capabilă în mod obiectiv să conducă la îndeplinirea scopului, *necesară* – indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și *proporțională* – asigurând justul echilibru între interesele concrete, pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

În acest context, reclamantul susține că prevederile art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și articolul 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, în partea care prevăd suspendarea contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, atunci când există temeiuri pentru a aprecia că activitatea ilicită a salariatului ar periclita interesele angajatorului, trebuie să se supună unor condiții care să asigure că această măsură nu are un caracter arbitrar, or, măsura prin care legea asigură angajatorului, posibilitatea de a dispune suspendarea contractului individual de muncă, are consecințe ample asupra drepturilor salariatului și trebuie însoțită de garanția unei decizii obiective și temeinic fundamentate.

Astfel, spre deosebire de situația altor cazuri, când suspendarea operează, ca urmare a actelor emise de magistrați (judecători de instrucție), având un caracter obiectiv și imparțial între cel care desfășoară activitatea profesională și autoritatea din care face parte, suspendarea contractului de muncă conform art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și articolul 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, se poate dispune de către angajator, ca urmare a voinței acestuia, iar, în aceste condiții, respectarea garanțiilor de obiectivitate și de temeinicie ale deciziei de suspendare dispuse de angajator poate fi pusă sub semnul îndoielii, or deciziile angajatorului pot fi subiective și, uneori, chiar abuzive, mai ales în contextul raporturilor contractuale de muncă care, prin natura lor, presupun o subordonare a salariatului față de angajator, caracterizată prin executarea unei munci sub autoritatea angajatorului, care este în drept de a da ordine și directive, de a controla prestarea muncii și de a sancționa încălcările săvârșite de către angajat.

În contextul expus, reclamantul consideră că normele aplicate de angajator vizând măsura restrângerii exercițiului dreptului la muncă, suspendarea contractului individual de muncă, ca efect al recunoașterii în calitate de bănuț sau emiterii în privința funcționarului public a ordonanței de punere sub învinuire ori trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, nu întrunesc condiția caracterului proporțional și principiului prezumției de nevinovăție, măsura fiind excesivă, în raport cu obiectivul ce trebuie atins.

Un alt argument al reclamantului – Decizia Curții Constituționale a României

nr. 279 din 23.04.2015, prin care, într-o cauză civilă similară, Curtea Constituțională a României a constatat că, în urma efectuării testului de proporționalitate vizând măsura restrângerii exercițiului dreptului la muncă, suspendarea contractului individual de muncă, ca efect al formulării unei plângeri penale de către angajator împotriva salariatului, nu întrunește condiția caracterului proporțional, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, astfel că dispozițiile ... (Legii supuse controlului constituționalității) sunt și, respectiv, au fost declarate neconstituționale.

Astfel, reclamantul pretinde că dispozițiile 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și articolul 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003 sunt neconstituționale.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni din 31.07.2015, a fost dispusă sesizarea, prin intermediul Curții Supreme de Justiție, a Curții Constituționale privind exercitarea controlului constituționalității art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și a prevederilor art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003.

Conform art.12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale, pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Plenul Curții Supreme de Justiție, examinând cererea formulată de autorul sesizării privind sesizarea Curții Constituționale, în vederea efectuării controlului constituționalității articolului 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și articolul 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, își formulează concluzia expusă mai jos.

Din materialele dosarului rezultă că obiectul sesizării Curții Constituționale îl constituie:

art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 – raporturile de serviciu se suspendă de către autoritatea publică în cazul recunoașterii în calitate de bănuît sau emiterii în privința acestuia a ordonanței de punere sub învinuire, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;

art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003 – contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților, în caz de trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Raportând prevederile art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003 la prevederile art. 21, 43 alin. (1), 54 din Constituție, Plenul Curții Supreme de Justiție consideră că normele vizate sunt în contradicție și, respectiv, există temeiuri de a sesiza Curtea

Constituțională, în vederea efectuării controlului constituționalității acestor norme legale.

Or, din esența litigiului apărut între părți, rezultă că normele de drept a căror constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicate la soluționarea prezentei pricini.

În context, Plenul atestă că sunt prezente elementele principale de excepție de neconstituționalitate: existența raportului triumfiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

Astfel, testul relevanței, prevăzut de art. 12¹ CPC pentru invocarea excepției de neconstituționalitate – legătura logică și indispensabilă între fondul litigiului și prevederile art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003, este susținut în speță.

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 39 din Codul jurisdicției constituționale și art. 12¹ Cod de procedură civilă, Plenul Curții Supreme de Justiție

solicită

Efectuarea controlului constituționalității art. 53 lit. c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 și art. 76 lit. g) din Codul muncii al RM nr. 154-XV din 28 martie 2003.

Alăturat prezentei sesizări se remite dosarul civil intentat la cererea de chemare în judecată a lui Anatolie Focșa împotriva Primarului și Primăriei orașului Căușeni privind anularea actului administrativ, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu și compensarea prejudiciului moral.

Cu respect,

Președintele
Curții Supreme de Justiție

 Mihai Poalelungi

Chișinău,
16 noiembrie 2015
nr.11